GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 133. Joi, 18 (30) Iunie. 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Iulie 1887 st. v., se începe **unŭ nou abonamentŭ** pe triluniulŭ Iulie, Augustŭ și Septemvre la care invitămu pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nostre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
pe trei lunĭ	**3 fl.**	pe trei lunĭ	**10 francĭ**
„ șése „	6 „	„ șése „	**20** „
„ unŭ anŭ	12 „	„ unŭ anŭ	**40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonaților de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 17 Iunie 1887.

Suntemŭ sătui de multele enunciațiunĭ, ce se facŭ din partea miniștrilorŭ unguresci cu privire la naționalitățĭ, cacĭ orĭ cum le-amŭ întórce, pe o parte seu pe alta, nu aflămu întrînsele nicĭ o ideă nouă, nicĭ celŭ mai micŭ semnŭ că în viitorŭ consiliarii unguresci ai Maiestății Sale arŭ fi aplecațĭ a ține câtŭ de puținŭ sémă de nĕcazurile și trebuințele poporelorŭ. Ei nu se gândescŭ la popóre, ci numai la „statŭ“ și nu la statulŭ cum este elŭ de faptŭ: unŭ conglomeratŭ de diferite popóre cu diferite limbĭ, obiceiurĭ și aspirațiunĭ, ci la statulŭ cum și l'au formatŭ ei în închipuirea și îngâmfarea lorŭ și cum arŭ dori sĕ-lŭ vedă construitŭ după idealele lorŭ scrîntite.

Ideile guvernanțilorŭ ungurĭ se învĕrtescŭ în cerculŭ vițiosŭ alŭ teoriei centralisării și egalisării moderne. Ei își iau ca modelŭ statele unitare naționale, ca Francia și Italia, și uită de totŭ, că nu se cuvinŭ tuturorŭ tóte. Pe unŭ trupŭ slabŭ cu talia strîmtă nu se potrivesce haina largă a unui omŭ grasŭ cu pântece mare și, orĭ-câtŭ arŭ ciocârti și ar direge la ea croitorulŭ, totŭ nu-o va puté face sĕ se nimeréscă. De geaba își închipuescŭ marii patrioțĭ, că Peșta este unŭ micŭ Parisŭ, de geaba îndreptéză ei de acolo cătră tóte județele poruncĭ în limba „cultă a statului“, căcĭ aceia cărora suntŭ adresate, nu le înțelegŭ. Și nu numai de aceea nu le pricepŭ, pentru că suntŭ scrise într'unŭ idiomŭ necunoscutŭ maiorității poporațiunei statului, ci pentru că nicĭ cei ce le scriu nu înțelegŭ și nu potŭ înțelege trebuințele adevĕrate ale acestei poporațiunĭ. La aparență mergŭ tóte ne tedŭ după șablóna blanchetelorŭ din Peșta, unguresci, dér cum mergŭ lucrurile în realitate, ce resultate ne arată administrarea statului cu limba unguréscă esclusivă?

Spre a rĕspunde la acésta întrebare cu o autoritate unguréscă, credemŭ că nu mai este de lipsă a recurge la judecata ce-o face administrației statului pressa maghiară opozițională, ci ne putemŭ provoca de-a dreptulŭ la ministrulŭ de justiție unguresc, despre a cărui enunciațiune voimŭ sĕ vorbimŭ astăḍĭ.

Sĕ ne spună d-lŭ ministru de justiție Fabinyi, care este de origine Sasŭ din Transilvania, décă cu administrația de până acum a succesŭ regimului de a împăca fiă și numai pe cele două sute de mii de Sașĭ din Ardélŭ, carĭ au primitŭ starea lucrurilorŭ creată prin dualismŭ și prin legile unguresci și carĭ, orĭ când li se oferă o mică ocasiune, facŭ ochĭ dulcĭ guvernului din Pesta?

Noi scimŭ și vedemŭ că organele Sașilorŭ ardelenĭ suntŭ pline de plângerĭ necontenite asupra anomaliei, că poporulŭ se judecă aicĭ într'o limbă, pe care n'o înțelege și că acésta limbă i se impune totŭ mai multŭ pe tóte terenele vieții publice, ca sĕ tăcemŭ de astădată de scóle.

Este acésta *„susținerea păcii și a bunei înțelegerĭ între popóre“*, la care asigură ministrulŭ de justiție că țintesce guvernulŭ în prima liniă?

Suntemŭ sigurĭ, că însușĭ d-lŭ Fabinyi nu-o crede, căcĭ décă ar crede-o nu ar fi accentuatŭ mai înainte necesitatea „consolidării ideiei de stat“.

Despre „idea de statŭ“, cum șĭ-o închipuescŭ miniștrii unguresci, nu mai trebue sĕ pierdemŭ cuvinte, ea culminéză în planulŭ ce l'a descoperitŭ atâtŭ de sincerŭ fișpanulŭ dela Sighișóră, scriindŭ deunăḍile într'unŭ albumŭ, că „celŭ ce nu este Ungurŭ în tóte privințele nu póte fi patriotŭ“.

Dér ministrulŭ de justiție s'a pronunțatŭ și mai clarŭ în discursulŭ-programŭ ce l'a ținutŭ alegĕtorilorŭ sĕi din Oedenburg. Elŭ a vorbitŭ de „unitatea“ și „nedivisibilitatea națiunei maghiare“, și cu tóte că se trage din viță săséscă nu credemŭ că dênsulŭ înțelege acésta altfelŭ, decum o înțelegŭ colegii sĕi Tisza și Trefort. Ministrulŭ a ḍisŭ apoi: „Fiăcare naționalitate se póte desvolta liberŭ și nu o supĕră nimenea forțându o sĕ învețe altă limbă. De altă parte putemŭ sĕ și pretindemŭ, ca limba statului sĕ fiă adusă la valóre acolo, unde trebue.“

Veḍĭ asta-i aia!

Lucrulŭ naibei este însĕ, că cei dela putere, începêndŭ dela ministru Fabinyi până la celŭ din urmă copistŭ, găsescŭ că *pretutindenĭ trebue* sĕ se aducă la valóre „limba statului“ și nicĭ că se póte altfelŭ după ce, pe lângă alte nenumĕrate aspirațiunĭ de egemoniă și de „unitate națională,“ ei prin acésta scapă de bucluculŭ de a fi constrînșĭ sĕ învețe afară de limba maghiară și limbele poporelorŭ nemaghiare.

In fața acestui categoricŭ „*trebue*“ este o adevĕrată ironiă că ministrulŭ de justiție mai vorbesce de „libera desvoltare“ și de „nesupĕrarea“ naționalităților. „Libera desvoltare“ s'a deochiată pentru eternitate la alegerile trecute, ér în ce privesce „nesupĕrarea“ prin impunerea limbei o caracteriséză însușĭ ministrulŭ destulŭ de bine, apelândŭ la ultima rațiune a lui *„muszaj.“*

Mai bine i-ar fi statŭ ministrului de justiție sĕ fi fostŭ sincerŭ și sĕ fi mărturisitŭ, că cei dela putere nu numai că nu vorŭ sĕ facă nimicŭ pentru popórele nemaghiare, dér că aceste suntŭ o piedecă constantă pentru realisarea planurilorŭ lorŭ, suntŭ pentru ei o calamitate publică.

Ear noi ḍicemŭ: dea Dumneḍeu sĕ fiă așa până la sfêrșitulŭ acestui nenorocitŭ sistemŭ de guvernare!

Rusia și Serbia.

Ḍiarulŭ rusŭ „Russki Kurier“ primesce din Belgrad următórea veste:

Primirea simpatică ce s'a făcut Reginei Nathalia în Crimea produce aci cea mai bună impresiune. Tóte telegramele pe care le dau foile sêrbe asupra călĕtoriei reginei suntŭ gustate cu lăcomiă de publicŭ și privite ca evenimente importante.

Cuvêntulŭ „Rusia“ este aḍĭ pe buzele tuturorŭ și nu e unŭ colțŭ în Serbia unde acestŭ cuvêntŭ sĕ nu fiă de o potrivă cu tóte bunurile, marinimia și cu mărirea. Din tóte acestea se crede că *vremea politicei pasive a Rusiei în Serbia a trecutŭ și că a sositŭ ceasulŭ legăturei frățescĭ cu Rusia de odinióră.*

Afacerea convențiunei anglo-turce.

Fóia oficiósă rusă „Le Nord“ din Bruxelles declară, că ratificarea convențiunei anglo-turce ar slăbi tóte tratatele care garanteză integritatea imperiului otomanŭ și ar deschide, pentru Orientŭ, o eră nouă de complicațiunĭ. „Le Nord“, de altă parte, rĕspunḍêndŭ ḍiarului „Morning Post“, care ḍisese că Rusia s'ar desinteresa de cestiunea egipténă, décă Englitera ar accepta candidatura prințului de Mingrelia pentru tronulŭ Bulgariei, declară în modŭ categoricŭ că nu este nicĭ o conexitate între cele două cestiunĭ și că acceptarea englesă în ceea ce privesce pe principele de Mingrelia n'ar modifica de locŭ atitudinea Rusiei în privința Egiptului. Rusia, — ḍice organulŭ mai susŭ citatŭ, — face politică și nu traficŭ.

Iată acum, după o telegramă din Constantinopolŭ, și sensulŭ comunicărei ce a făcut'o Porții d. de Montebello, ambasadorulŭ Franciei:

„Décă Sultanulŭ va ratifica convențiunea egipténă, Franța va fi ocupată de a lua mĕsurile ce va crede necesare spre a'șĭ ocroti interesele sale și a restabili echilibrulŭ în Mediterana. Décă convențiunea nu se va ratifica, Turcia n'are a se teme de nimicŭ din partea Engliterei și ea póte sĕ se baseze pe Franța și pe amiciția ei seculară.“

Acéstă comunicare pricinuĭ la Palatŭ nespusă emoțiune. Sultanulŭ o trimise a doua ḍi după améḍĭ Porții cu ordinulŭ de a întruni imediatŭ consiliulŭ de miniștri spre a o examina.

In acelașŭ timpŭ pe când Pórta primea dela Palatŭ comunicarea d-lui de Montebello, d. de Nelidoff, ambasadorulŭ Rusiei, făcea ministrului turcescŭ alŭ afacerilorŭ streine o comunicare verbală în acelașŭ sensŭ seu, celŭ puținŭ, tinḍêndŭ cătră acelașŭ scopŭ.

Călĕtoria regelui Milanŭ la Viena și situațiunea în Serbia.

Inainte de a pleca regele Milanŭ din Belgradŭ, se spunea că ținta călĕtoriei e Gleichenberg, unde regele va merge sĕ petrécă la băi și că în trécĕtŭ se va opri și în Viena. După plecarea regelui, când acesta ajunse în Viena, unde conferì cu Maiestatea Sa monarhulŭ și cu ministrulŭ de esterne Kalnoky, telegrafulŭ ne comunică scirea, că regele Milanŭ nu mai merge la Gleichenberg, ci se'ntórce la Belgradŭ. Orĭ-cine a cetitŭ acéstă scire, a pututŭ înțelege, că ținta călĕtoriei regelui Serbiei a fostŭ Viena, că prin urmare avea o însemnătate politică. Orĭ-cine a ținutŭ sémă de ultimele schimbărĭ în Serbia, precum și de cele petrecute înainte și după acéstă schimbare, apoi de neînțelegerile în familia regéscă, despre nemulțămirile din regatulŭ sêrbescŭ a pututŭ obține convingerea, că situațiunea în Serbia e fórte seriósă. „Deutsche Zeitung“ ne dă în privința acésta importante deslușirĭ, ce le-a primitŭ dela persóne dinprejurulŭ regelui Milanŭ:

„Scopulŭ principalŭ alŭ călĕtoriei regelui Milanŭ nu suntŭ băile dela Gleihenberg, ci a da deslușirĭ despre causele schimbărei ministerului în Serbia. Trei cause au pricinuitŭ acésta schimbare: *reaua stare financiară* a țĕrii și nemulțămirea ce cresce mereu din acéstă causă, *certurile notorice din familia regéscă* și *uneltirile rusescĭ* din țéră, în scopŭ *de a resturna dinastia Obrenovicĭ* prin dinastia Carageorgeovicĭ. Nemulțămirea în țéră din causa financielorŭ ajunsese la culme. Veniră apoi la cunoscința poporului și certurile regeluì cu regina Natalia. Nu vremŭ sĕ vorbimŭ de gelosia reginei de diferite dame dér regina s'a amestecatŭ în politică și atâtŭ ea câtŭ și ambasadorulŭ rusŭ Persiani căutau sĕ mâne apa pe móra Rusiei. Acésta era contra intențiunilorŭ lui Milan, de aci se născură în palatŭ scene, a cărorŭ urmare fù o înstreinare totŭ mai mare a părechei regale. Astfelŭ urmà apoi călĕtoria reginei Natalia la Crimea și în sfêrșitŭ numirea ministrului Risticĭ.

Regele, înainte de a se pune în înțelegere cu Risticĭ, se adresà mai întâiu la Viena și la Berlinŭ, cerêndŭ sfaturĭ. De aci primì sfatulŭ sĕ cheme la cârmă pe Risticĭ, obligându se acesta în specialŭ sĕ mențină pretinia cu Austro-Ungaria. Regele Milanŭ a fostŭ la Viena sĕ repete însușĭ în persónă ceea ce a declaratŭ cabinetulŭ sĕu (că adecă raporturile amicale cu Austro-Ungaria vorŭ fi mantinute. — Red.) Dér pentru anumite eventualitățĭ ar voi sĕ se asigure, *décă póte conta pe ajutorulŭ Austro-Ungariei.* Regele vré sĕ mérgă mână

în mână cu Austro Ungaria, dér *sĕ se pună pe piciorŭ de pretinĭă şi cu Rusia, pentru că poporulŭ cere acéstă direcţiune.* Coaliţiunea liberalilorŭ şi radicalilorŭ e resultatulŭ acestui curentŭ

Alegerile de deputaţi pentru dieta ungurescă.

De sub Rezŭ, Iunie 1887.

Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones, et tu non expergisceris?

S'a consumatŭ! Alegerea de deputatŭ dietalŭ în 21 Iunie s'a finitŭ şi în cerculŭ electoralu Zelăhanŭ (comitatulŭ Sĕlagiului în Ungaria). A învinsŭ guvernamentalulŭ Geórgiu Lorinczy, cu ajutorulŭ Românilorŭ necărturarĭ a cărorŭ fruntaşĭ cu câţĭva representanţĭ de ai lorŭ deciseră abstinenţa. E dreptŭ că presia de susŭ şi josŭ fŭ cum nu se mai póte închipui. Se spesară cum se aude la vre-o 6—7 mii de florinĭ pentru scopulŭ alegerilorŭ: toţĭ factorii disponibilĭ ai administraţiunei pân' la celŭ din urmă notăreşelŭ au statŭ necontenitŭ în cósta bietului alegĕtorŭ. Eşit'a pe sate cu candidatulŭ inspectorele de dare cu totŭ felulŭ de momelĭ: cutrierat'a câte sate numai a pututŭ inspectorele de scóle, colindândŭ şi poruncindŭ pe la dascalĭ, ca sĕ întrevină în ajutorulŭ candidatului guvernamentalŭ.

Cine scie câte acăţăturĭ are contribuabilulŭ în trebile dării şi că în fine aste tóte se isprăvescŭ prin oficiulŭ de dare; cine scie câtŭ potŭ fi şicanaţĭ bieţii dascăli de inspectorii scolarĭ, de multe orĭ fără picŭ de vină; cine scie ce va sĕ ḑică a te pune în contactŭ cu pretorele cercului, care adecă provede mai tóte causele locale şi mai micĭ personale, acela va înţelege, câte durerĭ sufletescĭ au trebuitŭ sĕ sufere bieţii contribuabili, cercetaţĭ de sórte cu dreptŭ de alegere. Sermanii de ei! Te apuca mila vĕḑendu-i duşi ca în escortă sub scutulŭ notarilorŭ românĭ şi a pretorelui cercualŭ; mergea bietulŭ alegĕtorŭ românŭ ca mielulŭ la junghiare, tristŭ şi posomoritŭ, deşi cele de lipsă pentru traiu şi voiă bună nu au lipsitŭ de feliu. Dela Căţelulŭ românŭ porniră sub bandieriulŭ d-lui Papp-Szilagyi, a scriitorului de tristă figură.

Cu atâtŭ mai voioşĭ erau însĕ notarii românĭ, carĭ profitândŭ de miseria şi nesciinţa poporului şi ducêndu-lŭ la alegere, cugetară a-şĭ face unŭ buchetŭ de „merite“ înaintea mai marilorŭ sĕi, carĭ suntŭ vrăşmaşĭ de mórte în cele politice a totŭ ce e românŭ. Untulŭ şi groşciorulŭ ilŭ păpară notăreşeii, zĕrulŭ le rĕmase alegĕtorilorŭ.

E dreptŭ că dintre preoţii gr. cat. şi dascalii cei mai de trebă nimenĭ nu a mersŭ la alegere, der totuşĭ dintre învĕţătorĭ au luatŭ parte la conductŭ: *Nechita Liscanŭ* din Cizeriu şi *Petru Epure*, pare-mi-se din Sigŭ. Cu atâtŭ mai multŭ au fostŭ însĕ alegĕtorii românĭ duşĭ din partea notarului din Cizeriu, Pap János, a celui din Sigŭ, Illés János, şi a lui Pap Peter, notarŭ în Stircĭ, sub a cărui comandă au plecatŭ, via Căţĕlulŭ românŭ, cam la 700 carĭ cum se aude, au şi ajunsŭ norocoşĭ la loculŭ destinatŭ, ocolulŭ casei comitatense.

Par' că vedemŭ cum le va fi rîdêndŭ burta matadorilorŭ din cori orulŭ ocolului, carĭ vĕḑendŭ prostia Românului neaşteptată îşĭ vorŭ fi risŭ în numaĭ de atâta nimerniciă. Vorŭ fi ḑisŭ „derek emberek“, „derek nép“ şi firesce nu vorŭ fi lăsatŭ fără observare nicĭ pe preoţii şi învĕţătorii poporului, carĭ au cea mai sântă chiămare a lumina poporulŭ despre cele ce elŭ de sine nu le póte sci.

Dintre cei câştigaţĭ în detrimentulŭ causei române loculŭ întâiŭ ilŭ ocupă Pap Janos din Cizeriu. Acestŭ omŭ — pare-mi-se nâscutŭ în Bihorŭ — a căḑutŭ în aceste părţi în 1863—4 sub provisoriu ca grindina din norĭ, tare pe neaşteptate a venitŭ cu bâta în mână şi îndată ca simplu românŭ a încăputŭ ca notarŭ în satele curatŭ române unde e şi astăḑĭ. De atuncĭ pân' acuma au totŭ câştigatŭ la avere mai totŭ din spinarea opincarului românŭ. Acum îşĭ dă aerulŭ că lui de Românŭ nu-i pasă, căcĭ elŭ totŭ ce are Maghiarului ar ave de a i mulţămi. Audĭ acolo fariseulŭ! Decă a trecutŭ peste sĕrăciă, acuma sĕ lapĕdă de nemulŭ din a căruia spate şĭ-a trasŭ şi mare parte îşĭ trage şi acum untura. Despre acestŭ omŭ sĕ ḑice că a studiatŭ în Beiuşŭ la gimnasiulŭ românŭ, ba încă sĕ ḑice că a crescutŭ chiar cu pita gimnasiului! Sĕrmanŭ poporŭ românŭ, sĕrmană naţiă română, ce mai pui ţi-ai crescutŭ în bunulŭ tĕu sînŭ!

Alŭ doilea şi alŭ treilea locŭ ilŭ ocupă Pap Peter notarŭ în Stircĭ şi Illés János din Sigŭ, şi aceştia crescuţĭ din părinţĭ românĭ cu pâne românéscă, şi şi la avere avêntaţĭ numai din sudorea Românului, astăḑĭ îi rĕsplătescŭ c'unŭ cinismŭ şi dispreţŭ ne mai pomenitŭ.

Pentru că nu putemŭ crede că ei ca ómenĭ cu stare bună au fostŭ siliţĭ a păta onorea mumei lorŭ, a naţiunei, întru atâta în câtŭ ei cu cea mai eclatantă frângere a abstinenţei demonstrative sĕ ducă pe bieţii alegĕtorĭ românĭ ca mieii la junghiare! Nu putemŭ crede că ei asta nu o au făcut'o din celŭ mai mare dispreţŭ către conclusele naţiunei române, numai şi numai sĕ se vîre în graţia fiilorŭ de altcum iute trecĕtóre a factorilorŭ administratorĭ; au nu cugetă ei că cu asta înşişĭ numai dispreţŭ şi greţă şĭ-au atrasŭ înaintea lorŭ, carĭ apoi după ce îi vorŭ fi storsŭ ca lămâia le vorŭ da cu piciorulŭ în spate ḑicêndu-le: „Maurulŭ şĭ a făcutŭ datorinţa, Maurulŭ póte merge!“

Multŭ a trebuitŭ sĕ pĕcătuéscă poporulŭ nostru de l'au bătutŭ şi-lŭ bate Atotputerniculŭ cu astfelŭ de fiinţe! Numai acum se vede, numai acum se simte în cele naţionale depărtarea fostului preotŭ G. Cardoşŭ; acestŭ Românŭ verde până era în Cizeriu, din părţile de sub Rezŭ nu mai puté nimenĭ duce la urna guvernamentală nicĭ pe cei vii şi presenţĭ, necum sĕ ducă pe cei absenţĭ.

Noi cei de partida română independentă pe aceştĭ ómenĭ nu-i mai socotimŭ între Românĭ, şi făcêndu-ne cruce asupra lorŭ şi ḑicêndu-le „Domne de se póte iertă-le lorŭ spurcatulŭ egoismŭ şi ne mai pomenitulŭ servilismŭ, trecemŭ mai departe la ale nostre, căcĭ naţiunea românâ pentru aceea nu va peri, aceea nu atérnă dela graţia orĭ disgraţia renegaţilorŭ şi a pasĕrilorŭ nopţii, ci purŭ şi simplu dela puterea ei de vieţă; şi asta are scumpa nóstră naţiune şi, bunŭ e D-ḑeu, o va avé totdeuna.

Când prin aste puţine suspine nu învinuimŭ pe bietulŭ şi nesciutorulŭ poporŭ alegĕtorŭ românŭ, şi când nu putemŭ din destulŭ regreta astfelŭ de gangrene pe corpulŭ naţiunei nóstre, — nu putemŭ lăsa neamintitŭ nicĭ aceea apariţiune straniă, că cum de on. d. preoţĭ şi alţĭ docenţĭ demnĭ nu au pututŭ sfătui pe alegĕtorĭ sĕ nu se amestece în flécurile numite alegerĭ, nedemne de Românĭ, şi cum vine că alegĕtorii carĭ nu au pututŭ fi duşĭ de guvernamentalĭ, au fostŭ duşĭ de stângacĭ? Au dóră şi icĭ şi colo sĕ fiă în jocŭ egoismulŭ personalŭ, acéstă straiţă golă acăţată în grumaḑĭ? Şi cum e aceea că pe când *din unele sate ca Bănişorulŭ, Bogdana, Restolţulŭ mare n'a mersŭ mai nimenĭ,* pe atuncĭ din alte părţĭ şi sate de sub Rezŭ au mersŭ cu grămada?

Se póte că nicĭ on. d. preoţĭ, nicĭ inteliginţa mirenă din jurŭ nu şĭ-a pusŭ acea stăruinţă întru luminarea poporului ce trebuia nesmintitŭ sĕ şĭ-o pună; rĕu destulŭ decă s'a întêmplatŭ astfelŭ; resultatulŭ nefavorabilŭ, pedepsa negligenţei ne ajunge pe toţĭ deopotrivă; nestima şi dispreţulŭ antagoniştilorŭ noştri ilŭ vomŭ sâmţi şi purta împreună; dér bunŭ e D-ḑeu, va fi că ne vomŭ cunósce; vomŭ face sĕ fiă lumină şi totŭ insulŭ sĕ scie de cine are a se feri; va fi că în viitorŭ rêndurile ni le vomŭ strînge mai tare, şi vomŭ purta de grije ca câtŭ de bine sĕ fimŭ îngrădiţĭ cu puterea dreptului şi alŭ adevĕrului.

Aşteptămŭ sĕ vedemŭ că óre despreţuitorii naţiunei şi slugile domneştĭ ce avansamentŭ vorŭ căpĕta şi cu ce cruce vorŭ fi decoraţĭ!

Ce sĕ va fi întêmplatŭ la loculŭ alegerei? Credŭ cĕ vorŭ notifica alţii mai aprópe de focularŭ, şi până atuncĭ D-ḑeu cu noi şi sânta nóstră causă!

Amărîtulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Programulŭ de *călĕtoriă* alŭ Alteţei Sale Archiducelui *Rudolfŭ* prin Galiţia în Bucovina, după cum se anunţă din Cernăuţĭ, este următorulŭ: Alteţa Sa va sosi la Cernăuţĭ în 7 Iulie şi va petrece acolo până în 9 Iulie s. n., când va pleca la Rădăuţĭ, unde în aceeaşĭ ḑi se vorŭ arangia mai multe escursiunĭ. In dimineţa ḑilei următóre călĕtoria se va continua prin Solca, Cacica şi Gurahumora la Câmpulungŭ, apoi prin Iacobenĭ la Chirlibaba, er de aci călare la herghelia Luzina. In 11 Iulie dimineţa Alteţa Sa se va reîntorce la Chirlibaba şi de aci prin Transilvania la Sighetulŭ Marmaţiei.

—x—

„Nemzet“ şi „Pesti Naplo“ se dispută asupra cestiunei, că deputaţii saşĭ *Zay* Adolf, *Kaiser* Janos şi *Imrich* Janos ţine-se-vorŭ de naţionaliştĭ orĭ de oposiţiunea moderată? „Nemzet“ îi declară ca deputaţĭ naţionalişti „Pesti Naplo“ ca membri ai *oposiţiunei maghiare* moderate. Guvernamentalii ḑicŭ, că nu se póte, ca sĕ fiă membri ai unei partide maghiare, fiă şi oposiţionale, nisce ómenĭ carĭ suntŭ aleşĭ deputaţĭ pe basa programei *naţionale* săsescĭ. Şi în adevĕrŭ vedemŭ că „Pester Lloyd“, publicândŭ lista deputaţilorŭ aleşĭ, pe deputaţii sasĭ din oraşulŭ Braşovŭ îi pune între oposiţionalii unguri, şi-numai din greşală, pare-ni-se, pe Imrich dela Ghimbavŭ ilŭ pune între naţionaliştĭ. Ergo: aparŭ în listă la rubrica „naţionalĭ“ în frunte cu generalulŭ Traianŭ Doda, decă-lŭ vomŭ scóte afară pe Imrich, numai şese deputaţĭ naţionalĭ sasĭ. Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ ce felŭ de constelaţii va mai crea politica săséscă în doi perĭ.

—x—

Ministrulŭ honveḑilorŭ a adresatŭ municipielorŭ o ordinaţiune-cerculară, d'a trimite ministerului de honveḑĭ până la 10 Augustŭ resultatulŭ asentărilorŭ ce s'au făcutŭ dela 1 Ianuarie până la 31 Iulie a. c., pentru ca sĕ se pótă stabili în timpulŭ legalŭ contingentulŭ recruţilorŭ.

—x—

Ḑiarulŭ *„Unirea“* din Bucurescĭ nu mai póte intra în Ardealŭ, fiindu-i *detrasŭ debitulŭ poştalŭ* de către ministerulŭ ungurescŭ.

—x—

O telegramă din Peşta adresată „Agenţiei Libere“ comunică următórele: „Proiectulŭ de a crea o *manufactură de arme în Ungaria* a fostŭ combătutŭ chiarŭ dela originea de către partida militară a curţei din Viena. Cu tóte acestea cabinetulŭ ungarŭ a resistatŭ. Şefulŭ usinelorŭ statului ungarŭ, chiematŭ a-şĭ da părerea asupra părţei technice a cestiunei, a declaratŭ că s'ar pute organisa o manufactură ca anexă la marea usină a statului la Disgoger séu la turnătoria dela Reşiţa.“

—x—

Mare concertŭ în Braşovŭ. Poimâne în 1 Iulie st. n., se va da în „hala festivă“ din Gróverŭ unŭ mare concertŭ. Se va esecuta cu acésta ocasiune renumitulŭ *oratoriu* alŭ lui *Iosifŭ Haydn „Anotimpurile“* (die Jahreszeiten) de către musica orăşenéscă cu concursulŭ reuniunei de cântărĭ bărbătescĭ germane, a corului damelorŭ şi a societăţii filarmonice, sub probata conducere a dirigentului Brandner. Acestŭ opŭ alŭ lui Haydn este unulŭ din cele mai renumite şi grandióse operĭ musicale de însemnătate istorică-culturală şi esecutarea lui în Braşovŭ este o raritate. Suntemŭ sigurĭ că şi publiculŭ nostru românŭ braşovénŭ iubitorŭ de musică şi de progresŭ va lua parte în numĕrŭ mare la acestŭ concertŭ, a căruia arangiare e împreunată cu multă muncă şi cu însemnate cheltuelĭ. Din parte-ne dorimŭ concertanţilorŭ asociaţĭ celŭ mai strălucitŭ succesŭ, recomandândŭ fie-căruia de a nu lăsa sĕ trécă rara ocasiune, ce ni se oferă, ca sĕ putemŭ gusta o operă atâtŭ de însemnată musicală.

—x—

In *Sighişóra* a distrusŭ unŭ incendiu 14 case, între care şi oficiulŭ poştalŭ.

—x—

In judeţulŭ *Argeşŭ* din România se vorŭ înfiinţa, după cum comunică ḑiarele, *două fabrice:* una de sticlă lângă Piteştĭ şi alta de hârtiă lângă Câmpulungŭ.

—x—

Cetimŭ în „Revista politică“ din Bucovina: „In Succeava şi împrejurulŭ Succevei, precum la *Cetate*, apoi în Iţcanĭ, Lisaura, Ipoteştĭ, Bosancea şi Scheia află poporulŭ mulţime de *obiecte antice de unŭ preţŭ însemnatŭ archeologicŭ şi istoricŭ.* Mai cu sémă monete romane şi moldovenescĭ se află fórte multe. Ómenii din poporŭ necunoscêndŭ valórea lorŭ nu punŭ nicĭ unŭ preţŭ pe ele. Der s'a formatŭ o societate de jidovĭ geşeftarĭ, carĭ umblă din casă în casă, cumpĕră obiectele antice şi monetele sub pretextŭ că n'au nicĭ o valóre, cu unŭ preţŭ de nimica, şi celŭ multŭ cu 10 séu 20 crucerĭ, şi apoi le vêndŭ cunoscĕtorilorŭ cu preţurĭ enorme dela 100 până la 700 de francĭ, îmbogăţindu-se astfelŭ prin înşelăciunea nepomenită a poporenilorŭ. Atragemŭ atenţiunea d-lorŭ preoţĭ şi învĕţătorĭ din susŭ numitele localităţĭ şi-i rugămŭ cu tótă stăruinţa ca preoţii sĕ le spue poporenilorŭ de mai multe orĭ în biserică, er învĕţătorii sĕ spue copiilorŭ în scólă, ca sĕ nu se dea de felŭ înşelaţĭ de geşeftarii jidovescĭ şi sĕ nu vêndă obiectele antice şi monetele până nu se vorŭ fi încredinţatŭ ce valóre aŭ. Domnii preoţĭ şi învĕţătorĭ sĕ îndrepteze spre acestŭ scopŭ pe poporenĭ şi pe copiĭ la părintele *Marianŭ*, catichetŭ în Suceava, séu la d-lŭ Teodorŭ *Stefanelli*, membru corespondentŭ alŭ comisiunei centrale din Viena pentru conservarea obiectelorŭ antice, séu la d-lŭ Dr. *Clucenco*, membru corespondentŭ alŭ aceleia-şĭ comisiunĭ.“

—x—

Casierulŭ staţiei austriace a căiei ferate dela *Iţcanĭ* anume *Bradler*, care fugise în România cu o sumă de banĭ, a fostŭ prinsŭ — spune „Telegrafulŭ“ din Bucurescĭ — în pădurea de lângă Burdujenĭ, într'o stare forte tristă; fusese bătutŭ rĕu, rănitŭ şi jefuitŭ. Numai o sumă fórte mică de banĭ s'a găsitŭ asupră-i. Elŭ a fostŭ transportatŭ la Iaşĭ, de unde va fi estrădatŭ autorităţilorŭ austriace

—x—

Comitele supremŭ Hertelendi, ca comisarŭ regescŭ, a convocatŭ comisiunea *societăţii pentru regularea Begei şi a Timişului*, împreună cu representanţii comitatelorŭ Timişŭ şi Torontalŭ şi ai oraşului Timişóra, la o conferenţă, care avea sĕ pertracteze o ordonanţă a ministrului de comunicaţiune, prin care ordonanţă fŭ provocată societatea a face propunerĭ cu privire la reorganisarea aparatului societăţii şi cu modificarea sistemului de apĕrare. Inainte însĕ de a trece conferenţa la pertractarea meritorică a ordonanţei, cei mai însemnaţĭ representanţĭ ai celorŭ interesaţĭ s'au esprimatŭ că din motive financiare societatea nu póte sĕ esiste mai departe, căcĭ nu incurgŭ mai multŭ ca 50% din contribuţiunile de amortisare şi de regie. In fine după o desbatere mai lungă s'a hotărîtŭ unanimŭ, ca ministrulŭ de comunicaţiune sĕ fiă rugatŭ a face paşii de lipsă pentru trecerea în administraţia statului a lucrărilorŭ pentru regularea Begei şi a Timişului, ér societatea sĕ se disolve câtŭ mai curêndŭ. Petiţiunea se va aşterne ministrului prin o deputaţiune.

—x—

In *Ciucŭ-Madaraş* ţĕranulŭ ungurŭ Süket Peter a fostŭ omoritŭ cu trei loviturĭ de toporŭ de către fiiulŭ sĕu Janos, în urma unei certe. Ucigaşulŭ, fiindŭ arestatŭ, a mărturisitŭ fapta.

—x—

Amŭ primitŭ prin poşte unŭ nostimŭ afişŭ roşu, tipăritŭ în tipografia „patriotului“ Moritz Stern în Haţegŭ. Pentru escelentulŭ stilŭ, espresiunile lui alese peste, totŭ pentru originalitatea lui ilŭ facemŭ cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri, căcĭ şi aşa rarĭ suntŭ pentru Românŭ momentele de distracţiă. Étă afişulŭ:

In publicŭ.

Cu rĕspunsŭ la Nro. 129 ex 13 (25) Iunie 1887 a „Gazetei Transilvanie“, nu aflu demnŭ de a mĕ rectifica la **miserabilai** *corespondinţă*, a „unu observatorĭ, *decĭ deră'lŭ dechierŭ de unŭ miserŭ ticălosŭ şi râpurosŭ* care sigurŭ au aşteptatŭ cu gura caldă ca sĕ fiă încă unŭ *candidatŭ* pentru a şĭ poté căştiga neşte pizule.

O codoriște miseră și mârșavă a națiuni Română. se încércă a negri și elŭ măgariulŭ cu tintă in mai multe rândurĭ, din invidie personală pe atarĭ bărbați care dau peptŭ cu óre și cine. (Urméză timbru de 1 cr.— Red.) Rușine națiuni nóstră română cu atarĭ indivițĭ miserĭ și ticăloșŭ care se ocupă cu astŭfeliu de infamii mârșiave, *pfui, pfui ticălosule!*

De te vei afla miserabile ofensatŭ, vei ști atâta care a calea gavalerescă, aștéptŭ cei doi secundanțĭ prin care sĕ cerĭ satisfacțiune, la ce stau gata la recontră!

Hațegŭ, la 26 Iuniu 1887.

Nicolau Theodosiu.

Pentru ca cetitorii noștri sĕ'șĭ pótă esplica mânia d-lui Nicolae Teodosiu, le reamintimŭ că in corespondența amintită mai susŭ se ḑice, că dênsulŭ cu tatălŭ sĕu au luatŭ parte la banchetulŭ ungurescŭ, dér pe când dênsulŭ ședea la masă și mesteca, tatălŭ sĕu, neavêndŭ locŭ la mésă și *neoferindu i nicĭ fiu sĕu loculŭ sĕu*, sta in picióre delăturĭ și *înghițea golŭ*. De altmintrelea voinicosulŭ Nicolae Teodosiu nu négă „în publicŭ« faptulŭ acesta, dér sĕ supĕră focŭ și provócă. Sĕ mai ḑică acum cineva, că *nemeșii* din Țéra Hațegului nu suntŭ *gavalerĭ!*

Jubileulŭ Reginei Victoria.

Regina Victoria a Angliei, Impĕrătésa Indiei, a serbatŭ acum a 50-a aniversare a suirei sale pe tronulŭ Marei Britanie, fiindŭ acum in alŭ 68 a anŭ alŭ vêrstei sale. Favorisată de unŭ timpŭ strălucitŭ, serbarea de căpetenia a inceputŭ în dimineța ḑilei de 9 (21) ale curentei. Desŭ de diminéță resunară clopotele bisericilorŭ și tunurile rĕsunau, adunândŭ din tóte părțile uriașei cetățĭ valurile de ómenĭ către stradele pe unde urma sĕ trécă cortegiulŭ regalŭ in ducerea sa la mânăstirea de *Westminster.* Tribunele erau ocupate dela 8 ore diminéța și, pe totŭ percursulŭ dela palatulŭ Buckingham peste Piccadilly către cheulŭ Tamizei și d'aci la Westminster, furnicau sute de mii de ómenĭ, oferindŭ astfelŭ aspectulŭ unei adevĕrate căi triumfale.

La $10^1/_2$ óre dimineța se puse in mișcare prima parte a cortegiului regalŭ. Trăsurile strălucitóre impodobite cu aurŭ și pietre scumpe ale principilorŭ indienĭ, precedațĭ de unŭ detașamentŭ alŭ servitorilorŭ regalĭ, deschidêu cortegiulŭ. Au părutŭ cu deosebire frumóse trăsurile *Maharadjahului Sing* și ale reginei *Kapiolani de Hawai*; trăsura acesteia era urmată de prințulŭ *Teck*, apoi de princesa Teodora Sacsa-Meiningen, prințulŭ Albert cu princesa Luisa de Șlesvig-Holstein, princesa Alexandra de Hessa, amêndouĕ princesele de Edimburgŭ, prințulŭ de Hohenlohe și de prințelŭ Eduard de Sacsa-Weimar.

Cortegiulŭ regilorŭ părăsì la $10^3/_4$ castelulŭ regalŭ și era compusŭ din 15 echipage tóte trase de câte patru cai murgĭ, înhămațĭ cu jugurĭ ce erau impodobite cu coróne regale de aurŭ. In acestŭ cortegiu se aflau casele domnitóre de față la serbare și anume: regele Danemarcei, alŭ Belgiei, alŭ Greciei și alŭ Saxoniei; marele duce de Meclemburg; apoi principii de corónă alŭ Austro-Ungariei, alŭ Portugaliei, alŭ Greciei și alțĭ membrii ai familiilorŭ domnitóre.

Procesiunea reginei se compunea din 11 trăsurĭ de gală, strălucitóre prin aurăria cu care erau încărcate. In cele dintêiu cincĭ trăsurĭ se aflau demnitarii curței și ai casei regale; caii suntŭ condușĭ de lachei pe josŭ in mare livrea. In a 6-a trăsură ședea princesa Victoria cu prințulŭ Alfred de Șleswig-Holstein; în a 7-a principesele Sofia de Prusia, Irena de Hesse, Victoria de Prusia și princesa Luisa de Battemberg; în a 8-a fiicele prințului de Walles și ale Marei Ducese Elisabetha; în a 9-a princesa moștenitóre de Sacsa Meiningen, princesa Wilhelm de Prusia, Ducesa de Albany și Ducesa de Connaught; în a 10-a Ducesa de Edimburg cu fiicele ei. Intre trăsura a 10 a și a 11-a fŭ lăsatŭ unŭ spațiu pentru garda călăréță a palatului.

In sfîrșitŭ, în cea din urmă trăsură venea Regina Victoria. Vis-à-vis de M. S. ședeau fiica sa cea mai mare princesa imperială a Germaniei și nora sa princesa de Walles. Trăsura reginei era incungiurată de fii, ginerii, nepoții sĕi călărĭ și în uniforme strălucitóre; prințulŭ imperialŭ alŭ Germaniei purta uniforma albă de cuirasierŭ, cu cuirasă și coifŭ de metalŭ strălucitorŭ. Priveliștee era uimitorŭ de frumósă și nu se póte descrie. Bucuria și strigătele de ura ale uriașei mulțimĭ în totŭ percursulŭ cortegiului întrece orĭce inchipuire. Regina apărea pentru ântêia óră dela văduvire, în haine deschise de sĕrbătóre. M. S. purta tóte cordonele ordinelorŭ sale

Imposantă impresiune, ce va rĕmâné intipărită totd'auna in memoria asistențilorŭ, a produsŭ intrarea procesiunei regale în vasta boltă a mănăstirei. In amvonulŭ de susŭ sta unŭ corŭ de trei sute de persóne imbrăcate în albŭ. La drépta estradei regale sta Lordulŭ cancelarŭ îmbrăcatŭ în catifea și hermină, urmatŭ de șése sute lorḑĭ și lordese în cele mai bogate toalete, la stânga era așeḑatŭ Președintele Camerei Comunelorŭ cu 400 deputațĭ cu soțiele lorŭ. Pe ambele laturĭ luaseră locŭ ambasadorii străinĭ cu soțiele lorŭ; ér locurile împrejurulŭ estradei erau ocupate de prinții și princesele din Europa și din India.

La intrarea în biserică regina, care purta o mică corónă pe capŭ, fŭ intêmpinată de Archiepiscopulŭ de Canterbury și păși incetŭ spre estrada din fața altarului in mijloculŭ aplauselorŭ damelorŭ și a strigătelorŭ de ura ale bărbaților. Ceremonia bisericéscă se sĕvêrși conformŭ programului după ritulŭ anglicanŭ. După *Te Deum*, Archiepiscopulŭ pronunță binecuvêntarea, ér regina Victoria se așeḑă pe tronulŭ ce era învăluitŭ cu mantia regală, și primì defileulŭ prințilorŭ și princeselorŭ de față. Terminêndu-se ceremonia bisericéscă, regina cu acelașĭ cortegiu și în aceeașĭ rânduială se întórse la palatulŭ Buckingham.

In séra ḑilei întâiu uriașa cetate a fostŭ iluminată în totŭ cuprinsulŭ ei într'unŭ chipŭ mărețŭ cum rareorĭ s'a vĕḑutŭ pe undeva. Iluminația cartierelorŭ Westend și City s'a deosebitŭ mai alesŭ prin strălucire. Poporulŭ străbătea în mase colosale marea de lumină ce se revărsa asupra stradelorŭ. Séra s'a datŭ la palatulŭ Buckingham unŭ mare prânḑŭ de gală după care a urmatŭ o mare recepțiune. Decorațiunile caselorŭ, ale edificielorŭ publice, cum și frontonele iluminațielorŭ vorŭ rĕmâné espuse mai multe ḑile.

Cea mai interesantă parte a jubileului a fostŭ serbarea copiilorŭ ce s'a ținutŭ a doua ḑi in Hyde-Park. Ca la 30,000 copii din școlele publice ale Londrei aparținêndŭ claselorŭ sărace, — in Anglia cei bogațĭ nu'șĭ trimitŭ copii în școlele publice, — petreceau în mărețulŭ parcŭ, pe care mulțĭ dintrênșii nicĭ ilŭ vĕḑuseră vr'odată. Parculŭ se transformase într'unŭ orașŭ de corturĭ și Regina Victoria străbătu rîndurile copiilorŭ în cele mai entusiaste strigăte de bucuriă ale micilorŭ cetățenĭ.

Ordinea n'a fostŭ de locŭ turburată pe totŭ timpulŭ serbărilorŭ. Pe timpulŭ procesiunei regale au intervenitŭ câte-va accidente, de mică gravitate. Astfelŭ au fostŭ conduse la spitalŭ vre-o 60 persóne parte lovite de insolațiă, parte strivite orĭ călcate în picióre din causa colosalei imbulḑelĭ. Marchizulŭ de Lorne, ginerele regine a căḑutŭ de pe calŭ și a fostŭ ușorŭ contuzionatŭ. In colo nicĭ unŭ casŭ gravŭ de semnalatŭ.

Bradŭ, 24 Iuniu n. 1887.

Domnule Redactorŭ! Raportulŭ specialŭ despre alegerea din Baia de Crișiu dela 17 n. l. c. ilŭ vețĭ primi preste câte-va ḑile dela unŭ amicŭ alŭ foiei d-niei Vóstre. Până atuncĭ Vĕ comunicŭ următórele:

Inteligința și respective fruntașii poporului românŭ solidarĭ din ținutulŭ Zarandului și adecă din cerculŭ electoralŭ alŭ Baiei de Crișiu, suntŭ decișĭ cu energiă d'a face totŭ numai ce este posibilŭ, ca față cu *abusurile nemărginite comise cu ocasiunea alegerei* din êstŭ anŭ in acestŭ cercŭ, sĕ se ia tóte mĕsurile legale pentru tragerea în cercetare criminală a persónelorŭ culpabile, precum și, ca după ce se vorŭ aduna tóte datele necesare, eventualŭ sĕ se facă rugare la dietă pentru nimicirea alegerei de deputatŭ efectuită cu atâtea ilegalitățĭ și calcare de lege în ḑiua de 17 n. l. c.

Mai suntŭ decișĭ totŭ deodată a înființa câtŭ mai curêndŭ aicĭ orĭ in Baia de Crișiu unŭ *institutŭ* mai micŭ *de creditŭ și economii,* deorece necesitatea unui asemenea institutŭ, din partea multŭ cercatului poporŭ românŭ Zarandanŭ, se simte din ḑi în ḑi totŭ mai tare.

In fruntea acestei afacerĭ, după informațiunile primite până acum, stau următorii: V. R. Damianŭ protopopŭ, T. Popŭ și P. Truța advocațĭ, G. Bogdanŭ, I. Câmpeanu și I. Romanŭ preoțĭ, etc.

Ploile cele multe din timpulŭ din urmă au inceputŭ a ne periclita multŭ promițĕtórea *recoltă din êstŭ anŭ.* Spicósele până acum, pre unde nu le-au inundatŭ apele, s'au desvoltatŭ destulŭ de bine. Ne tememŭ însĕ, că vorŭ păli. Nutrețulŭ din causa ploilorŭ nu se póte încă cosi. Unii, carĭ au cositŭ, numai daună 'șĭ-au făcutŭ, neavêndŭ nicĭ erbă, nicĭ nutrețŭ cum se cade. Cucuruzii au intârḑiatŭ forte. Nicĭ pe jumĕtate nu suntŭ încă săpațĭ, cum se ḑice, deodată. Pre malurile Crișiului, unde după inundare au fostŭ ómenii silițĭ sĕ samene din nou, d'abia acum rĕsarŭ. Recolta pomelorŭ nu va fi așa abundantă cum se arĕta mai de cu primăvéră. Pomele, mai cu sémă în unele comune au inceputŭ a se rări forte. Recolta cereșelorŭ în specialŭ este și promite a fi satisfăcĕtóre. Aicĭ în aceste părțĭ, bene notandum, din comunele muntóse și în Iuliu căpĕtămŭ cereșe destule mai în totŭ anulŭ.

Recolta cerealelorŭ în comunele muntóse, din causa sterilitățiĭ locului, ca de regulă, nicĭ în êstŭ anŭ nu promite ceva deosebitŭ, cum este d. e. la Bulcescĭ, Tomnatecŭ și Blășianĭ, etc., de unde bieții ómenĭ suntŭ silițĭ a merge în țéră în România, orĭ în Câmpia Transilvaniei, ca sĕ-șĭ câștige cele de lipsă pentru susținerea vieții.

C. o.

Din Ciceu, Iunie 1887.

Domnule Redactorŭ! Acum câțiva anĭ, când s'a ținutŭ adunarea generală a Associațiunei transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului românŭ în Deșiu, venindŭ la ordinea ḑilei și *școla română confesională din Betlénŭ*, d-lŭ advocatŭ Manŭ a numit'o *„școlă centrală a ținutului nostru“* și a recomandat'o Associațiunei spre deosebită atențiune. E neîndoiosŭ déră, că acéstă școlă a ajunsŭ a se bucura de óre-care renume in părțile acestea. Cum că merită acestŭ renume, a dovedit'o și în anulŭ acesta cu ocasiunea esamenului ținutŭ cu pruncii de școlă la 12 Iunie n. după următorulŭ programŭ:

I. Inceputulŭ la $2^1/_2$ óre p. m. cu cântarea »Impĕrate cerescŭ; II. Esaminare din Religiune: rugăciunile, catechismulŭ, testamentulŭ vechiu și nou; III. Declamațiunĭ: „Ispita și copila rĕposată«; IV. Esaminare din „Limba română« cetitulŭ, scrisulŭ, gramatica și esercițiĭ verbalĭ; V. Declamare: »Școlarulŭ îndreptatŭ“, »Copila română«, apoi »Imnulŭ împĕrătescŭ“ și „Inima cea bună« cântate în corŭ; VI. Calcularea mintală și cu cifre; VII. Declamațiune: »Nu umbla nimicŭ«. Pausă și recreațiune. VIII. Limba maghiară; IX. Geografia și istoria Ungariei, apoi constituțiunea patriei; X. Declamare: »Asinulŭ cu 3 proprietarĭ“ și »Cătră școlarĭ« după carĭ „Acum suntemŭ și noi învĕțăcei« și »Rêndunica«, cântate; XI. Din „Istoria naturală« și fisică. XII. Din economia pomăritului. XIII. Declamațiunĭ; XIV. Cântările poporale: »Unde încă mai rĕsună,“ „Tricolorulŭ«, Acum étă că sosiră frațĭ«; XV. Ca încheiare »Tatălŭ nostru« cântatŭ în corŭ.

Unele declamațiunĭ și poesii din acestŭ bogatŭ programŭ din causa scurțimei de timpŭ au fostŭ lăsate afară, celelalte puncte tóte le-a esecutatŭ învĕțătorulŭ de 27 anĭ Simionŭ Moldovanŭ cu școlarii sĕi cu unŭ succesŭ îmbucurătorŭ. Presidiulŭ la esamenŭ l'a ținutŭ activulŭ protopopŭ alŭ tractului Betlenului Michailŭ Făgărășianu însoțitŭ de raportorulŭ sĕu Ioanŭ Murĕșianŭ învĕțătorulŭ Șinterégului. Au mai fostŭ presențĭ d-lŭ Gregoriu Pușcariu preotulŭ localŭ, ca directorŭ alŭ școlei, teologulŭ abs. de Gherla Niculau Popŭ din Nimigea maghiară, naționalistulŭ Ioanŭ Grecŭ, preotulŭ Ioanŭ Boteanŭ, doi străinĭ și mulțime de poporŭ românŭ din Betlénŭ. Pruncii au fostŭ premiațĭ; ca încheiare n'avemŭ cuvinte pentru de-a recomanda din desutlŭ comitetului despărțĕmêntului alŭ XII alŭ Associațiunei transilvane pentru cultura poporului românŭ de-a delega și dênsulŭ din sînulŭ sĕu câte unŭ bărbatŭ, cu însărcinarea dea asista la esamenele școlelorŭ nóstre poporale după esemplulŭ și inițiativa bravilorŭ frațĭ Sĕlăgenĭ.

Olimpiculŭ.

DIVERSE.

Rândunele ingeniose. — Cetimŭ în ḑiarulŭ »Mercury« din Oroville (California) că unŭ omŭ lucrândŭ la unŭ puțŭ de mine părăsitŭ, apróपे de Hurletonŭ, dete peste mii de cuiburĭ de rêndunele. Scoțêndŭ câteva lopețĭ de pămêntŭ, rêndunelele eșiră cu miile din lăuntru și începură a i se ruga prin ciripirile lorŭ d'a nu mai urma cu lucrarea începută. Dér omulŭ nu se oprì dela lucru și lucrà până séra. A doua ḑi, când se întórse sĕ-șĭ continue lucrulŭ, mii de rêndunele începură sĕ sbóre pe deasupra lui, și abia începù sĕ sape și simțì că i cadŭ pe spinare nisce corpurĭ recĭ și cleióse. Se desbrăcà repede, și ce sĕ véḑă? Pe cămașe era o mulțime de șerpĭ micĭ, de brósce și de scorpionĭ. N'apucà sĕ se îmbrace și simțì din nou că spatele îi erau pline de totŭ felulŭ de viețuitóre. Uitându-se în susŭ pentru a vedé care este causa acestui fenomenŭ, vĕḑu că rêndunelele sburau pe deasupra lui, ținêndŭ fiecare în ciocŭ câte una din aceste viețuitóre și așteptândŭ momentulŭ favorabilŭ pentru a le lăsa sĕ cadă asupra lui, între cămașe și piele. Omulŭ vĕḑêndŭ acésta îșĭ îmbrăcà haina, îșĭ luà sapa și târnăcopulŭ și se grăbì sĕ plece.

Schulverein. — Societatea acésta, înființată de Germanii din Austria pentru interesele lorŭ școlare, a ținutŭ în luna curentă adunarea ei generală în Viena. Aicĭ s'a constatatŭ, că societatea are 1174 de filiale (între care 88 filiale de femei și de fete). Numĕrulŭ membrilorŭ ajunge acuma la 120,000; între care 6500 președințĭ bărbațĭ și 500 președințĭ femei. Banii incurșĭ în anulŭ 1886 se urcă la suma de 293,247 fl. 4 cr. Venitulŭ totalŭ dela înființarea societății acesteia școlare (Iuniu 1880) până la 1 Maiu 1887 e de 1,462 218 fl. 35 cr.

Bulibașa la poliția. — Cetimŭ în »Liberalulŭ« din Iașĭ: Bulibașei unei șetre de Țiganĭ i se urîse cu barba așa lungă cum îi crescuse, și pentru a fi deosebitŭ de ceilalțĭ supușĭ ai sĕi îi venise pofta de a se duce la unŭ bărbierŭ ca sĕ-i facă favorite împĕrătescĭ. Bărbierulŭ — unŭ mehenchi — voindŭ sĕ șĭ bată jocŭ de bulibașa, îi rase numai o parte a favorițelorŭ arĕtându i apoi ușa. Bulibașa protestà din rĕsputerĭ contra unei așa ocărĭ pentru némulŭ țigănescŭ, — și în indignarea lui crescêndă sparse nișce gémurĭ dela bărbierŭ, pentru care faptŭ fŭ dusŭ la poliția. Aicĭ tótă țigănimea a venitŭ cu felŭ de felŭ de stăruințe sĕ scótă pe bulibașa dela închisóre. Ce năpaste pe capulŭ bietului bulibașa numai și numai pentru că a vrutŭ și elŭ sĕ se mândréscă de venirea sa în Iașĭ cu o pĕreche de favorițe împĕrătescĭ! Elŭ fŭ eliberatŭ în cele din urmă, spre marea mulțumire a tuturorŭ Țiganilor de sub ascultarea sa.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 29 Iuniu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	102 95
Rentă de hârtiă 5%	88.—
Impruműtulŭ căilorŭ ferate ungare	151.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 60
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonuri croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.40
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinuluĭ	122 20
Renta de hârtiă austriacă	81 25
Renta de arg. austr.	82 46
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	137.75
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286.—
Act. băncei de creditŭ austr.	283.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 96
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 15
Londra 10 Livres sterlinge	126 50

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 12 Iunie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta romana (5%).	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94½	95—
» convert. (6%)	87½	88½
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	106½	107—
» „ „ (5%)	91¼	91¾
» » urban (7%)	104½	105—
» » » (6%)	96½	97—
» » » (5%)	88—	88½
Banca naţională a Romàniei 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.75	15.25
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovu
din 29 Iuniu st. n. 1887

	Cump.	Vênd.
Bancnote romanescĭ	8 64	8.66
Argint romànesc	8 55	8.60
Napoleon-d'orĭ	9 97	10.02
Lire turcescĭ	11.30	11.36
Imperialĭ	10.33	10.36
Galbenĭ	5 89	5.93
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	100.—	102.—
„ „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	113.—	114.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accelerată Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amedĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accelerată Nr. 301: 10 óre 12 minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ in *Secuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute noptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sêcuime* la Braşovŭ: 6 óre sera
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre dimineţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealu	—		—	1.14
	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8 35	—
Sighişora	10 53	—	9 02	—
	11.00	—	9 12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10 37	—
Copsa mică	12.26	—	10 59	—
Micăsasa	12.42	—	11 16 / 11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelu	1 23	—	12.33	—
Teiuşŭ	2.06	—	[illegible].51	—
Aiudŭ	2 27	—	2 [illegible]	—
Vinţulŭ de susŭ	2 49	—	2 45	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3 46	—	4 31	—
Apahida	5.01	—	5 28	Trenŭ de persone
	5.21	—	5 56	
Clusiu	—	6 01	—	6 37
Nadeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghireşŭ	—	—	—	7.24
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8 18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezö-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orădii	—	—	Trenŭ de persone	10 57
	—	9 11		11.07
Oradia-mare	—	9.16	10.[illegible]0	11.19
P. Ladány	—	10.37	[illegible].33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2 15	10 0	6 33
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenu de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.[illegible]2	7.11	4.78	2 01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagu	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghirbĕu	—	—	—	[illegible]15	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Clusiu	—	10.31	—	6.38	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	1 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	2 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1 18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1,05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copsa mică	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4 20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.5	—	—	—	3.31
Sigişóra	5 42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9 06	—	—	—	9 02
Braşovŭ	9.46	5.37	—	—	9.52
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1 32	—	5.18
Simeria (Piski)	2 32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicîca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9 33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8 42	9.17	12.31
Szolnok	—	2 32	4.59
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persone	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11 20	12.41	—
	11.35	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Berzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicîca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştia	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.4[illegible]
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4 16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6 4
Petroşeni	—	—	7 12

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ